

Kendine Zulmetme

Nureddin Yıldız'ın 25.06.2023 tarihli (449.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli kardeşlerim,

Bir şeyi yersiz/yanlış yapmak dinimizde 'zulüm' olarak adlandırılır. Biz genellikle adaletin tersi veya haksızlık olarak anlarız bu ifadeyi ama daha geniş tanımı budur.

A, B şahsına haksızlık ettiğinde veya parasını vermediğinde ona zulmetmiş olur. Bir insan başka bir insana/canlıya haksızlık ettiğinde bu durum 'zulmetmek' tabiriyle karşılanır. Ancak zulmün sadece bir çeşididir bu. Sözelimi Firavun, Nemrut böyle zalimlerdi; başkalarına zulmettiler.

Zulmü bu türün dışında, önemli bir ayrıntı üzerinden de incelememiz gerekir ki bunu önümüze Kur'an'ımız koymaktadır: İnsanın kendi kendine zulmetmesi.

Kur'an-ı Kerim bizi, Allah'ın çizdiği sınırları aşarak yanlış yaptığımız zamanki pozisyonumuzla tarif ederken "Allah'ın çizdiği çizgileri aşanlar kendilerine zulmetmiş olurlar" buyurmaktadır. Öyleyse A, B'ye haksızlık ettiğinde bu zulüm olduğu gibi A'nın başka biri olmaksızın kendi kendine zulmedebilmesi de söz konusudur. Kıyamet gününde 'zalimler' kategorize edilirken dünyada başka kimseyle kul hakkı olmadığı hâlde böyle nitelenecek kimseler bulunacağını ayetin buyruğundan anlayabiliyoruz. Çünkü onlar kendi kendilerine zulmetmişlerdir. Başka birinin mesela kolunu kırmanın zulüm olduğunu her akıl sahibi teslim eder elbette; daha önemli detay ise insanın kendine verdiği maddî/manevî zararlardan ötürü zalim olabilme ihtimalidir. Zira başkasına zarar vermek de kendine zararı dokunmak da kişiyi zalim yapabilir. Nihayetinde başkalarının canı varsa kişinin kendi canı da vardır.

Zaten şeriatımızın farkı da burada ortaya çıkmaktadır. En basit beşerî sistemler dahi kişinin kendinden başkasına zulmetmesini sınırlarken İslam, kişinin kendine zulmünü de yasaklamıştır. Dünyada bile bile intihar etmiş birine kimsenin ne faydası dokunabilir ne de bir cezalandırma söz konusu olur. 'Kendi canıdır, istediğini yapar' denir. Fakat Allah, her bedeni kendisinin yarattığını ve tıpkı başkalarının bedenine dokunmayı haram kıldığı gibi kişinin kendi kendine dokunma özgürlüğünün de olmayacağını buyurmakla bir standart oluşturmuştur. Kişinin bedeni kendinin değildir ki onun üzerinde tasarruflar, uygulamalar, değişiklikler, sonlandırmalar icra edebilsin... Birine zulmettiğimizde de kendimize zulmümüz neticesinde de Allah'ın hesap defterine zalim olarak kaydediliriz.

"Benim bedenim" diyebilmek yani kişinin kendi bedeninin sahibi olduğu zihniyet, İslam çerçevesi içinde imkânsız bir düşüncüdür. Kişinin kendi, kendinin değildir ki bedeni onun olabilsin! İnsan bu dünyaya kendi isteyerek gelmemiştir, kendine ait hiçbir şey üzerinde de sahiplik iddiası olamaz. Kimden doğacağı, hangi toprakta yeryüzüne geleceği hatta doğma kararının kendisi kişinin inisiyatifine bırakılmış değildir -öyleyse kendi üzerindeki kararları da geçersizdir.

İnsan, bedeninin gerçekte sahibi değil emanetçisidir. Şeriatımız bir insanı öldürmek ile kişinin intihar etmesi arasında neredeyse intiharın daha büyük günah sayılacağı bir üslupla konunun standardını belirlemiştir. Ne başkasına ne kendine zulmetme hakkı yoktur. İçilen sigaranın dumanından başkasının rahatsız olmasına sebebiyet verilemeyeceği gibi o sigara dumanına kendini de maruz bırakamaz insan. Zehir başkasına da kendine de hak değildir; "benim ciğerim" denemez! Allah'ın kişiye emanet ettiği ciğerdir o, kişinin kendisinin değil!

İnsanın aynaya bakıp kendini müthiş bir noktada görerek kibirlenmesi ile bir hiç mesabesinde görerek kendine toplumda hiçbir yeri layık görmeyecek kadar yok sayması arasında da bir fark yoktur; kibirlenmek ve başkalarından daha büyük olduğunu düşünmek de beş para etmez biri olduğunu düşünmek de Allah'ın emanetine kibirle veya zilletle saygısızlıktır. Allah yaratmış, üstelik en güzel ve

en uygun, yerinde hâliyle yaratmıştır. Kişi kendini dünyada biricik görmek mecburiyetindedir. İnsan ve Müslüman olarak herkes biriciktir. Bütün insanlar benim kadar değerli, ben bütün insanlar kadar değerliyim ve hepimiz Allah'ın kuluyuz, her birimiz cennete dönebilecek miyiz diye sınanmak üzere yaratılmış mahluklarız. Müslümanlar cennete doğru yürüyor, olmamışlar ise son nefesine dek Müslüman olma umuduyla bekleniyor. Ve herkes bu pencereden eşit izleniyor.

Şahsiyetimiz ve kimliğimiz açısından kendimizi, ailemizi, aidiyetimizi hor görme hakkına sahip değiliz. **Kelime-i tevhidi söylemiş herkes bilir ki bu ifade cennetin şifresidir, bu imana sahip olanın er veya geç cennete gireceğine de iman edilir. Öyleyse sen niye belirli bir otelde kalmak için yeterince uygun biri olmayasın? Hangi resmî daire, fabrika, ofis, gökdelen senin giremeyeceğin kadar 'büyük ve önemli' bir yer olabilir? Cennetin bir çöplüğü olsaydı bunların hangisi o çöplük kadar değerli olabilirdi? Hiçbiri. Fakat sen cennete girebilecek birisin; bunlar nasıl senin layık olmadığı yerler diye zihninde yer edebilir!** Cennete aday biri olduğu hâlde kişi kendini nasıl "O avukatın ofisine ayak basmak kim biz kim..." derecesinde sayar, bu denli basit düşünür! Cennete girip Efendimiz aleyhisselam ile, Hatice ve Âsiye analarımız ile buluşabilecek biri nasıl olur da dünya denen yerin belirli bir mekânındaki toplantıya katılmak için yeterince kaliteli ve layık olmadığını aklından geçirir ve kendine bunu reva görür!

Hiçbir insanın başkasını veya kendini hor görme hakkı yoktur. Bu dünyada 'beş kuruş etmez Müslüman' olmaz. Çünkü böyle bir kabule yanaşırsak Allah'ın da cennete beş kuruş etmezleri çağırdığını ve topladığını söylemiş oluruz.

Bu bakış ve kriter, Allah'ın insanlara biçtiği kaderi ve hükmüdür.

*

Esasen Firavun zihniyetli kibirli kimseler kadar kendini Firavun karşısında zelil hissedenden kişilerin zihniyeti de bir o kadar sıkıntılı, problemlidir. Müstekbir ve zelil kafa, aynı noktaya çıkan iki düşüklüktür. Ve bu, anne-baba olarak yaşayış tarzı hâline getirdiğimiz bir şey olduğu zaman farkında olmaksızın bizim bu basit kalmış, kendini hor gören, kendine zalim, kendi için zulüm planları yapan ama bunu anlamayan düzeye inişimizle çocuklarımız da içine kapanık, sünepe, salyangoz gibi kabuğuna çekilmiş, değişik bir ürkeklikle yetişmektedirler.

Müslüman kendine zulmetme hakkına sahip değildir ve zulüm, tutup kendi kolunu kesmek olabileceği gibi insanlar arasında -cennete aday bir insan olduğu hâlde- bir yere kendini layık görmemek de olabilir. "O toplantıya gidilmez, şu düğüne gitmek kim biz kim..." türünden kendini düşük görme bakışının mümini alçaltan aşağılığına tevessül edilemez. Çocuklarımızı bu mantaliteyle yetiştirdiğimiz ve bunun eseri olan bakışla büyüttüğümüz zaman en yüksek okullar, en şaşıklı mevkiler ve törenler dahi onları gördüğümüz kıymetin yanında basit kalacaktır. Aksi olduğunda yani kendini hor gören bakış varlığını sürdürdükçe en büyük yerlerde dahi kişi kendini birilerinin altında, birilerinden daha değersiz hissedecek ve kompleks taşıyacak, bir ömür boyunca kendine zulmeden ve onurunu değersiz tutan mantıkla yaşayacaktır.

Müslüman'ın bakışı, sözü, tavrı alındaki Müslüman onurunun kıymetini lekelememelidir. Kendini metrobüse bile zor binecek, uçağın mümkünse arkalarda bir yerlerdeki yedek koltuğuna layık gören değersizlikle küçülten bakış Müslüman'a asla reva değildir. Ve bu küçüklük, cebindeki parayla ilâhlaştığını zannederek müstekbir eda ile denktir. Bunlardan biri sağa doğru aşırıya kaçmış, diğeri aşırılığı diğer yöne doğru yaparak zelil olmuştur.

Allah'ın adıyla iman ettiğimiz sürece zillate razı olamayız. Allah'ın adıyla nikâhlı yaşadığımız evlerimizde hiçbir zaman -suları akmayan, damı damlayan, elektriksiz bile olsa- eşimizle ve çocuğumuzla onurluyuzdur. **Yırtık kıyafetle bile geziyor olabiliriz ama ter kokusu olmaz üzerimizde. Elleri nasırlanmış, parmakları çatlamış olmak -utanılacak olması şöyle dursun- onur duyulacak bir**

şeydir. Ailesine ve kendine zulmetmeden, huzurla ve mutlulukla yaşadığı evinde insanın fakirliği suç sayması korkunç bir hata olur.

Kimsenin aşırı sinirlenme, fazla hiddetli olma hakkı da yoktur. Aşırı sinirli olarak etrafına ve etrafındakilere zarar veren biri zulmetmekle niteleneceği gibi bu siniri kendine yönelterek sözgelimi etrafını yıkıp döken, sigara üstüne sigara yakıp efkârlanan kimse de kendine zulmetmektedir. Şeytanın insana yutturacağı sloganlar bitmez tükenmez. İnsan "Biz böyleyiz", "Ailece biraz gerginiz", "Bizim yapımız sinirli" vb. laflarla kendini durumun meşruiyetini sağlamaya çalışma komikliğine düşürmemelidir. "Allah böyle yaratmış" demek de bir mazeret olamaz. Allah bir durum verdiğinde onun tedavisini, telafisini de aramak ve uygulamakla mükellef tutmuştur.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün sahabilerine, "İflas etmiş kimdir bilir misiniz?" diye sormuş. Sahabiler, "Adamın sermayesi vardır, tükenir, iflas etmiş olur" cevabını verince şöyle sormuş: "O adam çalışsa tekrar sermaye biriktiremez mi?" Biriktirebilir, demişler. "O zaman niye ona iflas etmiş diyorsunuz, ben size asıl iflas etmiş olanı söyleyeyim" buyurmuş ve şöyle devam etmiş: "Dağlar gibi sevap biriktirirsin, kıyamet günü o sevaplarla cennete girmek için gelirsin ama birisine sövmüşsün, birini dövmüşsün, bir başkasının parasını geri vermemişsindir; Allah senin sevaplarını alıp onlara haklarını verir."

Kıyamet gününde başkalarına hakları karşılığında vermek zorunda kalacağın ibadet sermayeni bir daha oluşturabilecek misin? Hayır. O zaman sen kendine zulmetmişsin dünyada. Elde, cepte bir şey olmayınca kişi cennete nasıl girebilecek peki?

İnsanın kendine en ağır zulümlerinden biri de yaşadığı ülkeyi, Müslüman toplumu basit ve hor görmesidir. Yaşadığı toplumun fakültelerinde tahsil görerek mühendis, doktor olup devletin çuvala para harcadığı biri olduktan sonra uyduruk bir diploma alınca "Bu ülkede çalışılmaz!" teranesine sarılmak kendine zulmetmektir. Ülkenin çalışılmaz olmasının bir sebebi varsa birilerinin bunu devamlı söylüyor olmasıdır. Kendi toprağını hakir görmek de hem toprağına hem kendine zalimlik. Allah bizi en güzel şekilde, kıvamda ve işe yarayacak hâlde yaratmıştır.

Allah'a iman eden bir insan, onun yarattığı kaşı ve gözü beğenmemelik edemez. Allah bizi yaratırken bize sormamıştır. Kim demiş küçük burunlular daha güzel? Allah'ın verdiği razi olmamak bir cinnet çeşididir. Birine benzemek için estetik ameliyata para harcayan kadar kendine zalim insan olamaz. Mümin olmayan kimselerin bu tür zafiyetler taşımaları anlaşılabilir; zira Allah'a inanmadığından Allah'ın onu yarattığı hâliyle mutlu da olamaz o. Fakat âlemlerin rabbine teslim olmuş kimselerin bu türden düşüncülerde bocalamalarını anlamak mümkün değildir.

Şeytan insana bir kere "Galiba bizim ailece burnumuz biraz büyük..." dedirtirse artık onu doğal abone kabul edebilir! Onun zihnine taktığı kancayı bir daha bırakmaz! Her sabah aynaya bakınca burnunu gözünün ortasına takıp rahatsız eder, zihnini ve kalbini bitirir onun. Çünkü en baştaki o düşünme âniyle şeytana kapı aralanmış ve içeri davet edilmiştir, o da görevini yapmaktadır. İnsan "Dünyanın en güzel yüzü benim yüzüm çünkü Allah yarattı" diyebildiği özgüveni hazmetmiş olarak hayat bakmalı ve böyle yaşamalıdır.

Sadece namaz kılmak, ramazanda oruç tutmak yeterli değildir; psikolojimizin de Müslümanca olması gerekir. Müslümanlık ancak Müslümanca bir psikolojiyle yaşanabilir. Şeytanın ezdiği bir psikolojiyle peygamberin tarif ettiği İslam yaşanamaz ve böyle bir yaşayışla verilen sadakadan, kılınan namazdan zevk almak da mümkün değildir. Bu da kendiyi sürtüşen insanın, şeytanı zahmete sokmadan, kendine yaptığı bir zulümdür.

Allah'a teslim oluşumuz hayatımızın her detayıyla ilgili bir durumdur. Yalnızca öldüğümüzde bizi ölüm meleğinin teslim alışığı değildir Allah'a aidiyetimiz. Namaz kılarken, yürürken, evlenirken, çocuk büyütürken, fabrika kurarken, siyaset yaparken, konuşurken de Allah'a teslim olmamız şarttır.

'Dünyadaki her şey güzel ve yolunda ama bir tek beni eğri büğrü yaratmış' diye düşünmek manasına gelecek memnuniyetsizlikler, şikâyetler, mırın kırın etmeler hayata bakışımızın sakatlığı ve hastalığını gösteren işaretler olabilir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.